

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

17. De lege Cæsarea infirmante vltimas voluntates defunctorum non
solemnes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

tionem apponat, cum qua exerceri debeat, censetur forma substantialis Exempl. In formis Sacramentorum ex Christi Domini institutione requisitis; in formis Sacramentalium, pura benedictionum, ab Ecclesia requisitis. Sin verò Legislator formam aliquam procedendi præcipiat observari ab ijs, qui jam antea actus secundum substantiam exercendi potestatem habuerunt, forma accidentalis censeri debet.

- 8 Nisi legislator exprimat, vt tali formâ non observatâ, actus inutilis sit, plerunque tamen id intelligitur, vt requiratur Iudicis sententia, cassantis actum.
- 9 Si actus aliquis (pura Electio, alienatio rei ad Ecclesiam pertinens) sine fraude & iniuriâ vllâ celebratus est, prætermittâ iuris solemnitate, in conscientia iustus est electus, rei Ecclesiasticæ emptor &c. donec Iudicis rescindentis autoritas accedat.

C A P. XVII.

De lege Casarea infirmante ultimas defunctorum voluntates non solemnes.

- 1 **C**iuilium Legislatorum, ultimas minus solemnes voluntates cassantium intentio fuisse videtur, illis resistere ciuilitern tantum, relictâ interim ratione naturali, quamuis inefficaci, quippe quæ per exceptionem ciuilibus constitutionis elidi possit.
- 2 NB. Iudex in externo foro hereditatem adiudicare debet ab Intestato, eumque liberum pronunciare à soluendis legatis ex testamento minus solemniter licet certum sit, aliam fuisse testatoris voluntatem. Prob. Iudex non de legibus, sed secundum leges iudicare debet. Imperfectum autem testamentum secundum leges nullum est. §. ex eo. Instic. Quibus modis

dis. *Ex imperfecto testamento voluntatem tenere defuncti nolumus.*

Neque in Conscientiæ foro hæres ab intestato sol-³ uere tenetur legata ex testamento imperfecto, iis semper exceptis, quæ ad pias causas sunt. Nam iudicis sententia, ut iusta sit, non debet repugnare iuri naturali: repugnat autem iuri naturali ea iudicis sententia, per quam hæres in conscientia legata V C. soluere efficaciter obligatus, ita ut nulla exceptione se tueri possit, à solutione liber pronunciaretur. Ergo hæres non est in conscientia obligatus. quare esto hac, generalis regula. Qui in foro externo iustæ & receptæ legis beneficio se tueri potest, quo minus soluat: is neq; in conscientiæ foro de ea re conuentus soluere ex iustitia obligatus est.

Si hæres in testamento minus solèni institutus, vel⁴ legatarius rem sibi relictam sine vi, fraude nactus est, ius retinendi habet donec ciuili conditione indebita ab ipso reperta. Ratio, quia manet obligatio naturalis, quæ per se sufficiens est ad dominium transferendum.

Si hæres fateatur suæ fideicommissum à defuncto,⁵ ut hæreditatem vel legatum alteri restituat, ciuili quoque iure ad id cogendum esse: Eademque ratio est, si id per duos testes probari possit.

NB. Leges Cæsareæ testamentis minus solemnibus restant ciuilitè tantum, & non naturaliter.

Idem homo vnus testamenti, tanquam minus so-⁶ lemni cassationem petere, & postea ex alio minus solemnè hæreditatem vel legatum capere non prohibetur, si nihil contra ipsum excipiatur. Hæc enim duo, licet ex diuersis, tamen non oppositis principijs oriuntur. Nam prius illud testamentum oppugna-
uit,

uit, & cassari fecit, ob beneficium legis ciuilib, quae
 talia testamenta à Iudice infirmamanda decreuit. Ex al-
 tero autem minus solemnè testamento hæreditatem
 aut legatum cepit, secutus voluntatem defuncti, se-
 cundum iuris naturalis æquitatem, si hæres non op-
 posuit beneficium legis rescindentis; quippe quod
 ijs tantum prodesse debet, qui eo vtuntur. Confir-
 matur à Simili. Si minor 25. annis absque tutoris au-
 thoritate contraxit, potest excipere, & opponere be-
 neficium legis ciuilib, quod minus contractum serua-
 re teneatur. Porro si idem homo temporis pro-
 gressu cum ætate maior factus est, similiter contra-
 ctum in eam cum minore, non prohibetur ab ipso pe-
 tere, & accipere solutionem, si is nulla se exceptione
 legis defendat. Ratio: quia Leges ciuiles infirmant
 contractum pupilli, vel minus solemnè testame-
 tum, non omninò auferunt obligationem natura-
 lem, quamuis reddant minus efficacem, dum bene-
 ficium exceptionis tribuunt. Sin verò pars vna
 excipiat, aut opponat, altera iure naturali vti non
 prohibetur.

7 Hæres institutus in testamento minus solemnè
 non potest occulta compensatione vti, si hæreditas
 in externo foro hæredi ab intestato adiudicata est,
 quia fieret iniuria hæredi ab intestato hæreditatem
 iustè possidenti, vt pote per iudicis iustam senten-
 tiam vt ponimus, ipsi adiudicatam.

Quod autem Iudex iustè iudicet, infirmando
 testamentum non solemnè, supra probatum est. Et
 confirmatur; Quia Iudex in quæstione controuer-
 sa, debet sequi consuetudinem seu stylum curiæ, cuius
 consuetudo sit optima legum interpretis, imo stylus
 curiæ ius faciat. Est autem communis praxis tribu-
 nali

nalium, saltem in Imperio, vt testamenta non solemnita cassentur. Ergo id iuste fit, consequenter hæredi ius acquiritur: Interim fateor, si stylus alicuius curiæ esset, vt hæreditas conferretur secundum voluntatem defuncti, etiam ex testamento non solemniter, tunc cessante scandalo, posse institutum hæredem, vel legatarium clanculum accipere, quod sibi voluntate defuncti relictum est; esto, in externo foro id probari non possit. Quia quando in externo foro alicui causa abiudicatur solum propter defectum probationis, tunc pars litigans, si veritatem perspectam habeat, non tenetur se in conscientia conformare sententiæ, nisi propter scandalum vitandum. Alioquin, si causa aperta sit, nullaque probatione indigens, tunc Iudicis sententia, si iusta sit, iuri naturali ac conscientiæ repugnare non potest, vt per se patet. Quamobrem hanc regulam dare possumus. Quod forum externum, si iustum est, non repugnat foro interno conscientiæ, nisi propter defectum probationis, adeoque per accidens ob ignorantiam.

C A P. XVIII.

De Interpretatione Legum.

NB. **L** Ex alia est Communis (quæ vt verbis ita & sensu vniuersa complectitur) alia exorbitans (quæ à communi lege ob fauorem causæ, vel personæ, aliquos eximit, diciturq; ius speciale seu priuilegium) alia limitans, (per quam à communi lege exceptio fit, vt in certo casu locum non habeat.) Differt lex limitans ab exorbitante, quod hæc certum personarum genus à lege communi eximat, illa verò à communi iure certum casum excipiat. Alia corrigens, (per quam ius commune vel in totum vel ex parte simpliciter aboletur.) Nam lex noua veteri derogat, si simul stare non possunt. Alia lex dicitur fauorabilis,